

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Sectio I. De Rescriptis in genere, eorumque divisione & impretatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

non derogatur Arg. c. ex parte. 3 Juncta
Gloss. V. nulla mentio de Capellis, Mo-
nach. (cū tali tantā maturitate factæ
Conciliari dispositioni noluit tam facile
derogare Pontifex) vel certis quibus-
dam clausulis contra derogationem mu-
nita sit; quæ si specificam mentionem
requirat, non tollitur per clausulam ge-
neralem, non obstantibus quibuscunque
in contrarium: sed debet habere clau-
sulam specialem clausulæ priori, expressè
vel æquivalenter derogantem.

Resp. 2. Non tantum per postero-
rem Principis Constitutionem deroga-
tum censetur particularibus statutis,
quaravis lex posterior directè contraria
sit illis, ut constat ex relato c. 1. (quorum
enim nullā notitiam Princeps habet, sicuti

presumitur non habere notitiam eorum,
quæ particularia locorum certorum sunt,
illis non censetur per suam contrariam
constitutionem derogare, nisi expressè
caveatur, saltem per clausulam genera-
lem non obstante quocunque contrario
statuto, &c. ut ait Gloss: in relatum c. v.
facti; aut nisi statutum tale particulare
idem disponat & decernat, quod dispo-
nit & decernit jus commune, nihil ei ad-
dendo, vel detrahendo, prout iterum
probat relata glossa, & ex eo desumpta
ratio, quod scilicet cū aliud nihil statuat jus
particulare, quàm jus commune, conse-
quenter qui derogat juri communi, cen-
setur etiam derogare juri particulari,
idem profus asserenti, quod asserit jus
commune.

T I T V L V S I I I . D E R E S C R I P T I S .

S E C T I O I .

De Rescriptis in genere, eo- rumque divisione & impe- tratione.

§. I.

Quid sit Rescriptum & quomplex?

Rescriptum aliud non est, quàm Re-
sponsum Principis supremi Ecclesia-
stici vel Secularis, supplicanti vel con-
sultenti in scripto datum: quamvis enim
si rescripti nomen latius accipere velis

omnis responsio ad petitionem alterius,
quamvis à privato facta sit, in scripto
obtentā, rescriptum dici possit, quia
tamen in *h. t.* maximè de rescriptis Pon-
tificiis agit, & leges etiam Civiles in
strictiore acceptione de rescriptis lo-
quuntur, hinc ab illa strictiore, & magis
propria acceptione discedi non debuit;
quæ tamen ipsa acceptio strictissima non
est, cū multi adhuc distinguant inter
privilegium, beneficium, dispensatio-
nem, & rescriptum; quia tamen hæc di-
stinctio magni momenti non est, magis
placet sub rescripti nomine hæc omnis
comprehendere.

C 3

Plu-

Plures sunt quidem Rescriptorum divisiones, potissima tamen ea est: qua Rescripta dividuntur in Rescripta *justitia & Gratia*. Illa dantur ad explicandum seu declarandum jus, sive ad lites expediendas, dicendum jus, & administrandam justitiam: hæc dantur ob obtinendam aliquam Gratiam seu beneficium, addunt his aliqui Rescripta etiam mixta, quæ scilicet gratiam & justitiam continent, ut si executori mandetur, ut conferat beneficium, simulque detur potestas compellendi resistentes vel impediendes.

§. II.

Quænam impetrare possint Rescriptum, qui non. Et à quibus contra quos, Et in quibus rebus impetrari possit?

SUpplicare Principi, sive impetrare Rescriptum potest quilibet, sive Actor, sive reus sit, nisi specialiter prohibeatur: Qualiter prohibetur hæreticis *l. 2. Cod. de summa Trinit. Servis, l. 1. Cod. de precibus Imperato, offerendis* (nisi causarum atrocitas aliud extraordinariè concedat) & excommunicatis excommunicatione majore. *c. directus, 26. h. r.* sive occulti sive notorii fuerint, sive per se, sive per Procuratorem, &c. ita ut tam Rescriptum ab his impetratum, quam processus vi talis Rescripti institutus, sint ipso jure nulla (quamvis enim, si coram judice ordinatio egerit excommunicatus, & nec per judicem ex officio, nec per exceptionem Adversarij repullus sit, acta illius omnia, & sententia valida sint, uti colligitur ex *c. 1. §. fin. de*

except. in 6. hoc tamen de judice delegato per rescriptum impetrato, dici non debet, cum enim nullum Rescriptum sit, & irritum, per quod judex delegatus ab excommunicato impetratur, consequenter nullã vi talis Rescripti jurisdictionem acquirit, ergo si aliunde eam non habeat, acta judicij illius, & sententia nulla erunt) nisi super causa ipsius excommunicationis propriæ agat excommunicatus, aut super causa appellationis (ut ne medium necessarium ad sui defensionem videatur illi negari) vel impetraverit taliter excommunicatus Rescriptum ab Episcopo, aut alio ordinario, qui Papâ inferior est, vel à Principe seculari, à quibus per excommunicatum impetrata Rescripta ipso jure valida sunt, cum ea, quæ de Rescriptis in jure Canonico dicuntur, potissimum se extendant ad Rescripta Pontificia, prout ex fine hujus tituli satis colligitur.

§. III.

An quis non tantum pro se, sed etiam pro alio impetrare possit Rescriptum?

Resp. Rescripta ad lites, sive Rescripta justitiæ, non posse aliquem alterius nomine impetrare (ad cavendam scil. nimiam litum multiplicationem) nisi speciale ad hoc mandatum ab eo, cujus nomine impetrat, habeat. *c. n. nulli 28. §. sunt Et alij h. r.* aut sit ex illis Personis, à quibus non debet de jure mandatum exigi, quales sunt Personæ, sanguine aut alia propinquitate conjunctæ, juxta prudentis judicis arbitrium
aut

aut sit Procurator generalis ad lites constitutus, qui nomine proprio ad causas, quas agere potest, vi generalis mandati Rescripta etiam impetrare potest; sunt tamen aliqui, qui eam volunt hodiernam Curia Romanæ consuetudinem, ut à quibuslibet etiam extraneis Personis, alieno nomine rescripta ad lites etiam impetrari possint, sine speciali mandato: quod de rescriptis Gratia facile concedent omnes (ad beneficia enim Ecclesiastica obtinenda, ad dispensationes, vel alias gratias impetrandas, &c. supplicari à quolibet, pro quolibet capaci posse sine speciali mandato ex *Gloss. in citatum §. sunt & alij V. sine speciali mandato, & ex l. universis, Cord. de precib. Imperato. off. pater*) fortassis non tam facile de rescriptis ad lites.

S E C T I O II.

De interpretatione Rescriptorum.

§. I.

Quomodo interpretari oporteat Rescripta iustitia sive ad lites.

Resp. 1. In dubio, si de contraria voluntate rescribentis non constet, intelligi & explicari debere juxta jus commune, ne illi derogetur, etiam si à proprietate verborum recedendum esset, aut clausula adjecta transponenda esset, prout sumitur ex *c. causam 18. h. 2.* cum enim rescripta talia fiant juxta jus commune, consequenter nihil contra jus commune decerni recte præsumetur (nisi per clausulam expressam ei derogare-

tur) ita ut potius error scriptoris præsumi debeat, quam quoddam contra jus commune à Principe rescriptum sit.

Resp. 2. Strictam plerumque interpretationem faciendam rescriptorum iustitiæ, sive ad lites (tum quoddam odiosa illa sint, tum occasione præbentia, tum quoddam derogent jurisdictioni ordinariorum) ita ut extendi non debeant, ad casus, aut Personas non expressas; & quamvis rescriptum tale impetratum sit cum expressa clausula, quod vi illius alia etiam quedam persona conveniri possint: aut quoddam tam super his, quam super aliis quibusdam causis delegatus iudex cognoscere possit, in iudicium tamen vitalis rescripti, neque causæ graviores, aut majores deduci possunt, neque Personæ digniores expressis, conveniri, sed æquales tantum, aut etiam leviores, quam sint expressæ: neque rescriptum tale ad quemvis numerum, Personarum aut causarum extendi debet, sed ad tres aut quatuor Personas. *c. sedes 15. h. 2.* in prima citatione coram iudice delegato nominandas *c. 2. h. 2. in 6.* ad tres vel quatuor causas argu: *relati c. sedes* (nisi ex subiecta materia amplior fuisse mens rescribentis colligi possit) & hinc 1. si per rescriptum conveniri possunt homines quidam in diocesi existentes, non possunt vi talis rescripti conveniri homines, qui in civitate Episcopali existunt, prout sumitur ex *c. Rodolphus 35. h. 2.* quamvis enim civitas talis Episcopalis in diocesi sit, tanquam caput totius Diocesis, ob suam tamen dignitatem sub stricta acceptione Diocesis, quoad odiosa, non venit; sicuti mandatum, quod quis impetrat, ut de